

náboženských obcí a podobně chybí zde již po dvě desetiletí (a dodnes chybí) prostor pro neformální a sociálně nestratifikované organizování mládeže. A z tohoto faktu vyplývá nejen vysoká izolovanost jednotlivých sociálních skupin mládeže, ale i jejich vzájemná neznalost, nezájem a neschopnost sebe organizovat, a současně i přecenění faktoru vzdělání jako jediného trpěné a možné diferenciace lidí.

Tyto hypotézy jsou jen zvláštní modifikací obecných, ve světě již konstatovaných rysů současné mládeže, ale nejsou podle mého názoru ničím kvalitativně odlišným, co by opravňovalo konstituování zvláštní, vydělené marxistické sociologie mládeže. A jestliže si toto přiznáme a dohodneme se na tom, pak je zbytečné pracně objevovat objevené a stačí dělat obdobná šetření jako na Západě i u nás a komparovat empirické údaje. Poslouží to k lepšímu poznání mládeže i celé společnosti (případně její specifičnosti) než současné sice osobité, ale bezkonceptní šrafování různých ploch a plošek. A jestliže se mýlím a skutečně existuje odlišná marxistická sociologie mládeže, pak bude chvályhodné, poskytne-li tento časopis pár stránek k diskusi.

*Jiřina Šiklová*

#### **První zkušenosti a poznatky z činnosti sociologa v závodě**

Úkolem sociologa podniku je sledovat společenské podmínky podniku a co možná napomáhat k jejich zlepšení. Hlavním činitelem v naší nové soustavě ekonomického řízení jsou lidé. Oni realizují všechny články socialistického plánování. Proto se jeví stále větší nutnost vědeckého výzkumu společenských vztahů, které se vytvořily uvnitř podniku, a uplatňování sociologických zákonů v řízení.

V souvislosti se znovuzrozením československé sociologie v posledních letech dochází také — zatím jen ve velkých závodech — k zřizování sociologických pracovišť. Protože však přestávka v sociologické činnosti u nás byla přece jen dosti dlouhá, tato restaurace neprochází bez průvodních bolestí. A tyto bolesti se právě projevují často na sociologických pracovištích podniků.

Názory na činnost a začlenění podnikového sociologa jsou různé. Tyto názory mnohdy pramení v nedostatečné informovanosti pracovníků. Už funkční zařazení sociologa znesnadňuje jeho činnost a informovanost o problémech plynoucích ze společenských vztahů v podniku. Značná část socio-

logů je začleněna do zaměstnaneckého úseku, někdy ještě do sociálního oddělení. Tímto zařazením se stává, že informace, které jsou pro sociologa tak nutné, se k němu dostávají pozdě nebo i zkreslené. Mnozí vedoucí pracovníci snad ani nechápou, že mnohé potíže podniku nejsou jen záležitostmi technickými, ale často i záležitostmi společenskými. A právě v takových případech bývá sociolog nejčastěji informován jako poslední.

Z toho vyplývá, že sociolog v závodě často musí pracně shledávat informace potřebné ke své činnosti. Z toho vyplývá: dokonale a přesně informovat vedoucí pracovníky o poslání a činnosti sociologa v závodě a také o tom, jaké postavení a funkce zařazení má sociolog v závodě mít.

Stává se, že podnikový sociolog se věnuje záležitostem spíše druhořadým a nepodstatným, přičemž mu důležité společenské potřeby v podniku unikají.

Zdá se mi také, že postavení sociologa v podniku by mělo být chápáno více perspektivně. V budoucnu bude jistě činnost sociologa zasahovat nejen do oblasti zaměstnanecké, ale i do oblasti průzkumu trhů — alespoň ve velkých podnicích. To ovšem je při dnešním chápání postavení sociologa v podniku velmi znesnadněno.

My podnikoví sociologové považujeme za potřebné utvořit sekci průmyslové a podnikové sociologie, která by se zabývala speciálně našimi problémy. Bylo by třeba, aby sociologické studium bylo zaměřeno dvěma směry — teoretickým, soustředěným na katedrách sociologie filosofických fakult, a praktickým, jemuž by se kromě filosofických fakult mohly věnovat i vysoké školy ekonomické.

Z praktických zkušeností za krátkou dobu své činnosti v závodě mohu říci, že se velmi osvědčuje spolupráce na základě smlouvy s katedrou sociologie filosofické fakulty v Brně.

Vřele se přimlouvám, aby průzkumná činnost jednotlivých složek našeho veřejného života i různých orgánů byla ústředně koordinována. To proto, že příliš mnoho institucí se zabývá sociologickým průzkumem, a to i v závodech. Stává se pak, že lidé ztrácejí ochotu ke spolupráci — obzvláště, když provádějící instituce nedají výsledky svých výzkumů závodům k dispozici.

Snad těchto několik mých poznámek napomůže tomu, aby se rozvinula diskuse o postavení sociologa v závodě, a tím aby se upevnilo postavení podnikového sociologa.

*Jiří Schovanec,  
podnikový sociolog ZKL, Brno*